

Жалпы сақтандыру нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2022 жылға

Негізгі тенденциялар

- Сыртқы ортаның нашарлауына және қайта сақтандыру және инвестициялық қызметпен тәуекелдерді іске асыруға қарамастан, жалпы сақтандыру нарығы 2022 жылы барлық негізгі көрсеткіштер бойынша өсуді көрсетті.
- Сома өткен жылы ЖСК активтері 9,4% - ға (2021 ж. +18,9%), 1 131,6 млрд-қа дейін өсті, бұл сақтандыру нарығы активтерінің 55,5% - ға құрайды.
- Өсім негізінен "кері РЕПО" операцияларының (3,5 есе), бағалы қағаздардың (+6,1%) және салымдардың (-61,4%) қысқаруымен ішінара нивелирленген болашақ кезеңдердің (+56,7%) шығыстарының ұлғаюымен байланысты болды.
- Сектор міндеттемелерінің көлемі 21,2%-ға (2021 ж. +37,4%) 545,5 млрд-қа дейін, негізінен, алынбаған сыйлықақы резервтерінің (+27,8%) және мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындардың (+17,6%) ұлғаюы есебінен өсті.
- Салада орташа шоғырлану сақталады (Герфиндаль-Хиршман индексі — 0,2): сектор активтерінің 86% - ы жалпы сақтандыру нарығының 7 (17-ден) негізгі ойыншыларына тиесілі.
- Бұл ретте 2022 жылы "Лондон-Алматы" (100% акцияны сатып алу арқылы Freedom Insurance-ге қосылу) және "Коммекс-Өмір" (қызметті "өмірді сақтандыру" саласына ауыстыру) сияқты КОС нарықтан кетті.

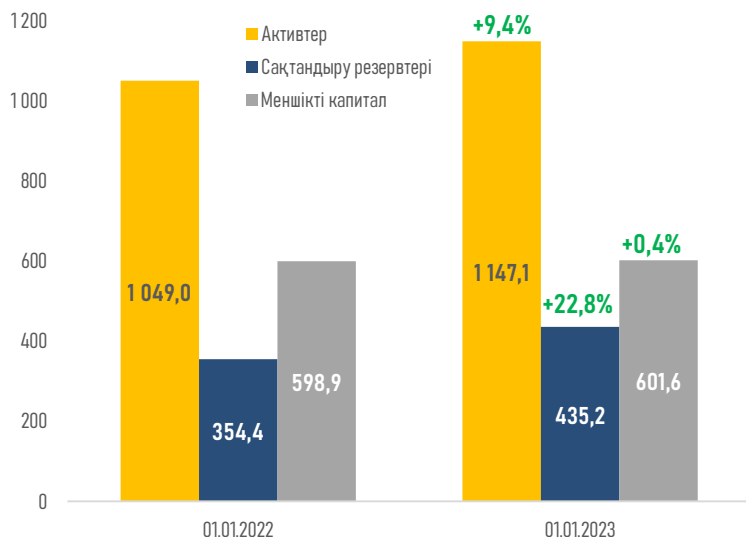
- Сектордың сақтандыру сыйлықақыларының көлемі автокөлікті (+53,9%) және мүлікті (+13,4%) сақтандыру жөніндегі өнімдерге сұраныстың артуы аясында 20,2% - ға, 522,5 млрд-қа дейін өсті.
- 2022 жылы барлық төлемдердің 85,8% - ы көлік құралдары иелерінің АҚЖ (32,1%), мүлікті сақтандыру (26,1%) және автокөлік (10,1%) бойынша төлемдер, сондай-ақ сырқаттанған жағдайда сақтандыру (17,5%) болды.
- Сақтандыру қызметінен (+25,9%) бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі (+27,9%) және мүгедекті қайта бағалаудан түскен кірістердің өсуі (3,2 есе) сектор шығыстарының өсуімен (+33,2%) іс жүзінде толығымен нивелирленді. Нәтижесінде 2022 жылғы өрімдердің таза табысы айтарлықтай өзгерген жоқ-өсім 2,8% - ға, 773,5 млрд-қа дейін.
- Жалпы сақтандыру нарығы бойынша төлемдердің сыйлықақыларға қатынасы 29,3% құрайды (2021 жылы - 21,9%). Бұл ретте сақтандыру төлемдерінің өсу қарқыны сақтандыру сыйлықақыларының өсуінен 3 есе асып түсті.
- Акция меншікті капиталдың орташа өлшенген рентабельділігі (RoAE) инфляция 20,3% болған кезде нарық бойынша 12,7% (2021 жылы 17,0%) құрады.
- 2022 жылы жан басына шаққандағы ЖСК сақтандыру сыйлықақысының көлемі 23 030 теңгеден 26 466 теңгеге дейін (+15%) өскеніне қарамастан, оның деңгейі әлі де дамушы елдердің (S&P) орташа деңгейінен 3 есе төмен болып қалуда, бұл одан әрі өсудің жоғары әлеуетін көрсетеді.

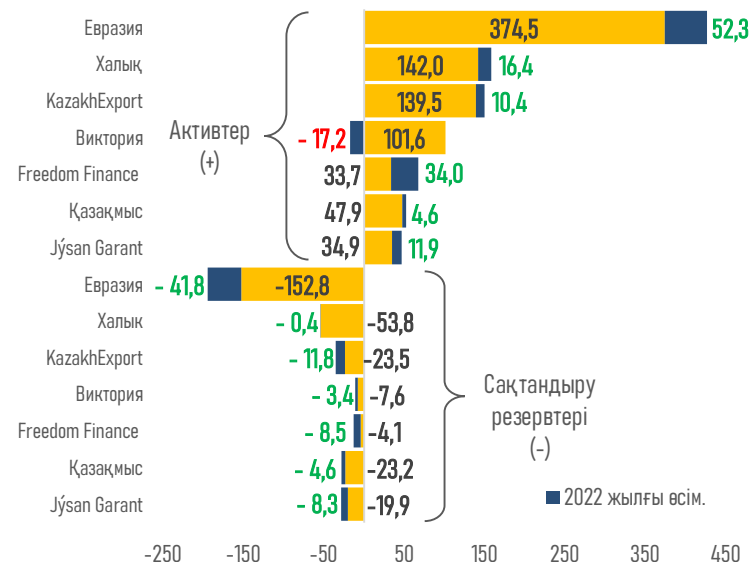
Дереккөз: ҚРҰБ. Ескерту: өсім бойынша деректер 2021 жылмен салыстырғанда келтірілген.

Сектордың баланстық көрсеткіштері

Сектордың жиынтық көрсеткіштері, млрд теңге

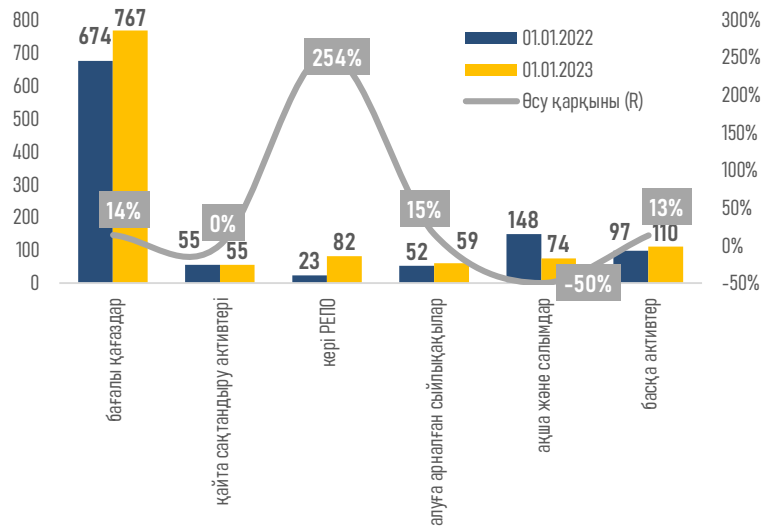

Сектордың ТОП-7 компаниясының көрсеткіштері, млрд теңге

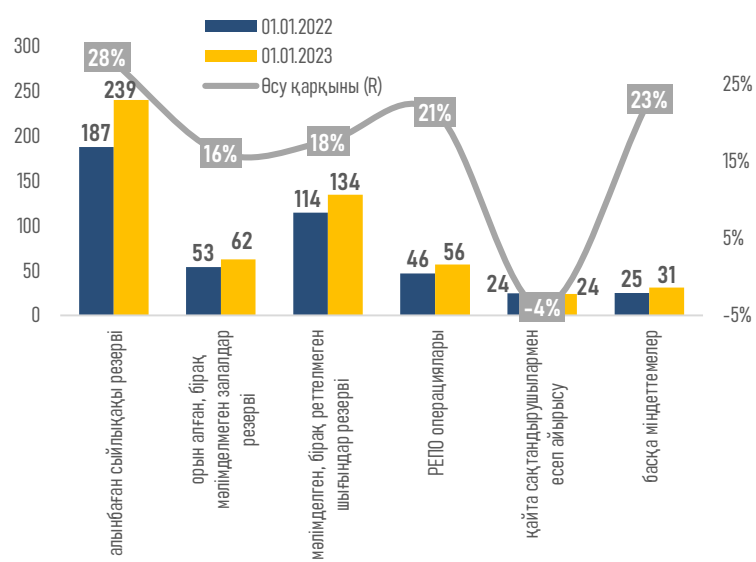

Сектордың активтері мен міндеттемелерінің құрылымы

Сектор активтерінің құрылымы, млрд теңге

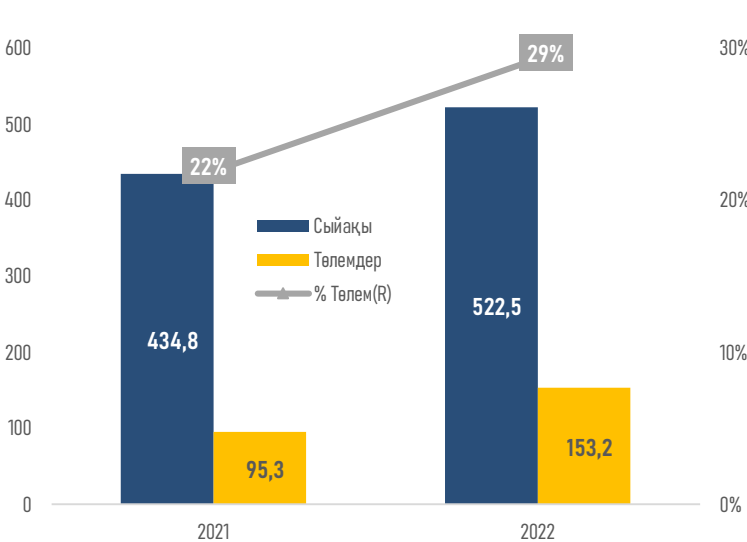

Сектор міндеттемелерінің құрылымы, млрд теңге

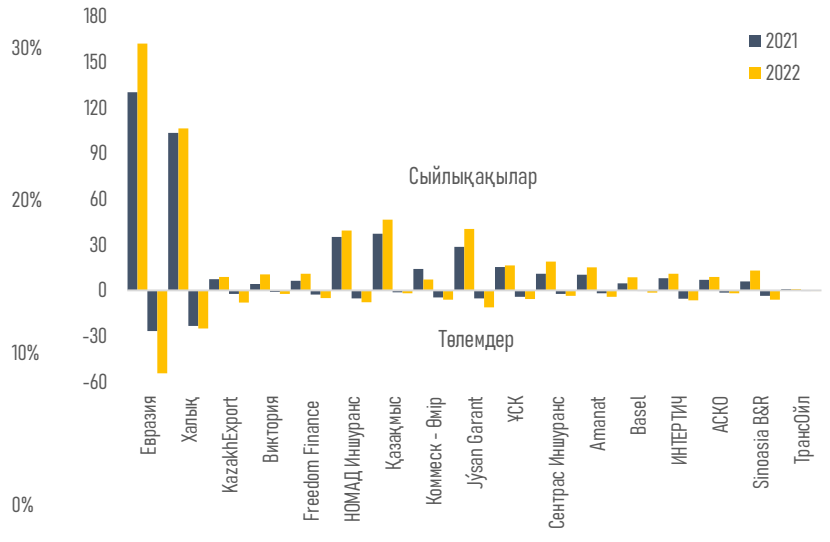

Төлемдер мен сыйлықақылардың арақатынасы

Төлемдердің сыйлықақыларға арақатынасы, млрд теңге

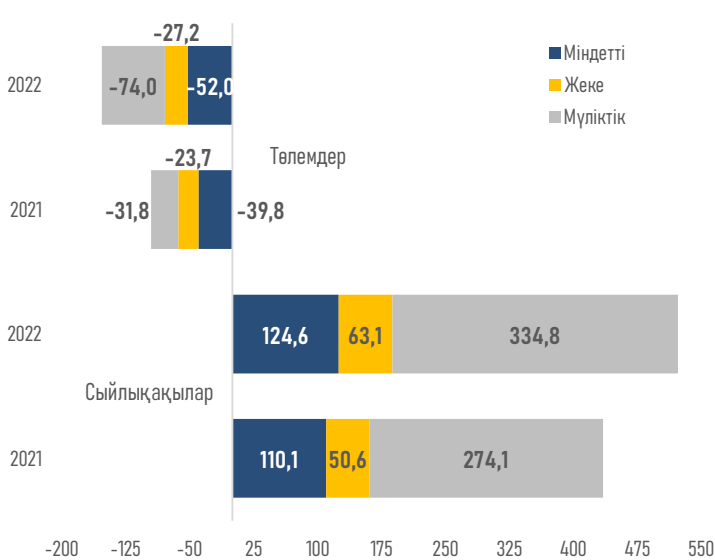

Сақтандыру компаниялары бөлінісінде, млрд теңге

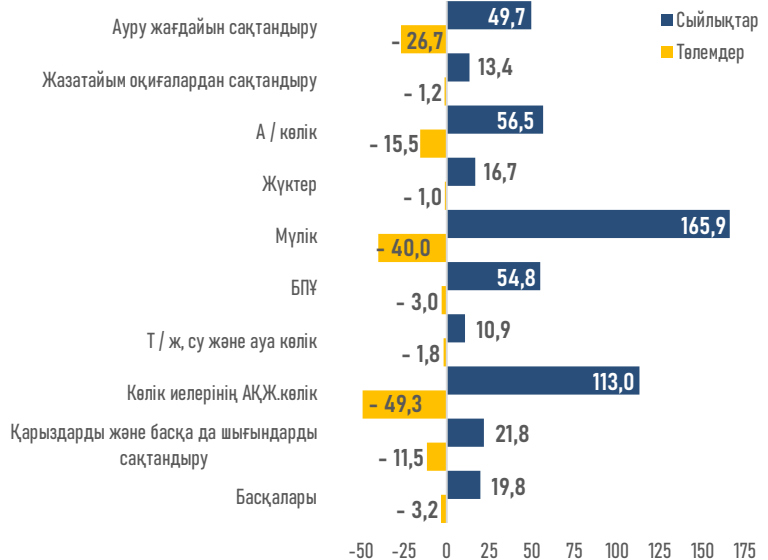

Сыйлықақылар мен төлемдер

Сақтандыру кластары бойынша, млрд теңге

Сыйлықақылар, төлемдердің нысаналы мақсаты, млрд теңге

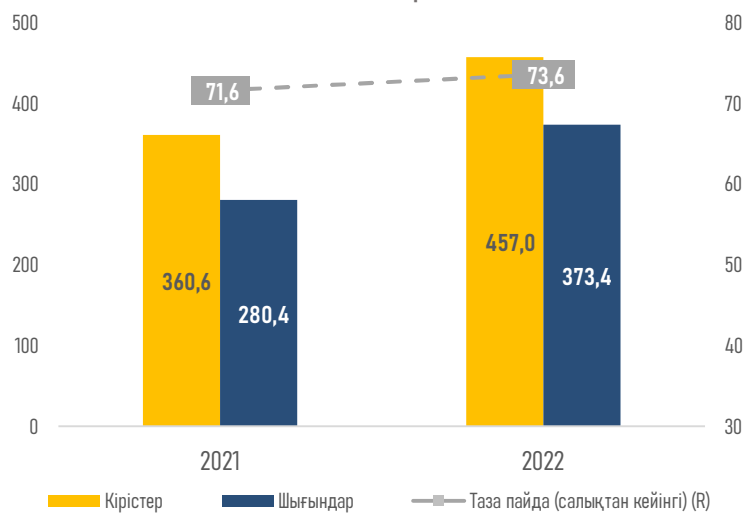

Жалпы сақтандыру нарығының кірістері мен шығыстары

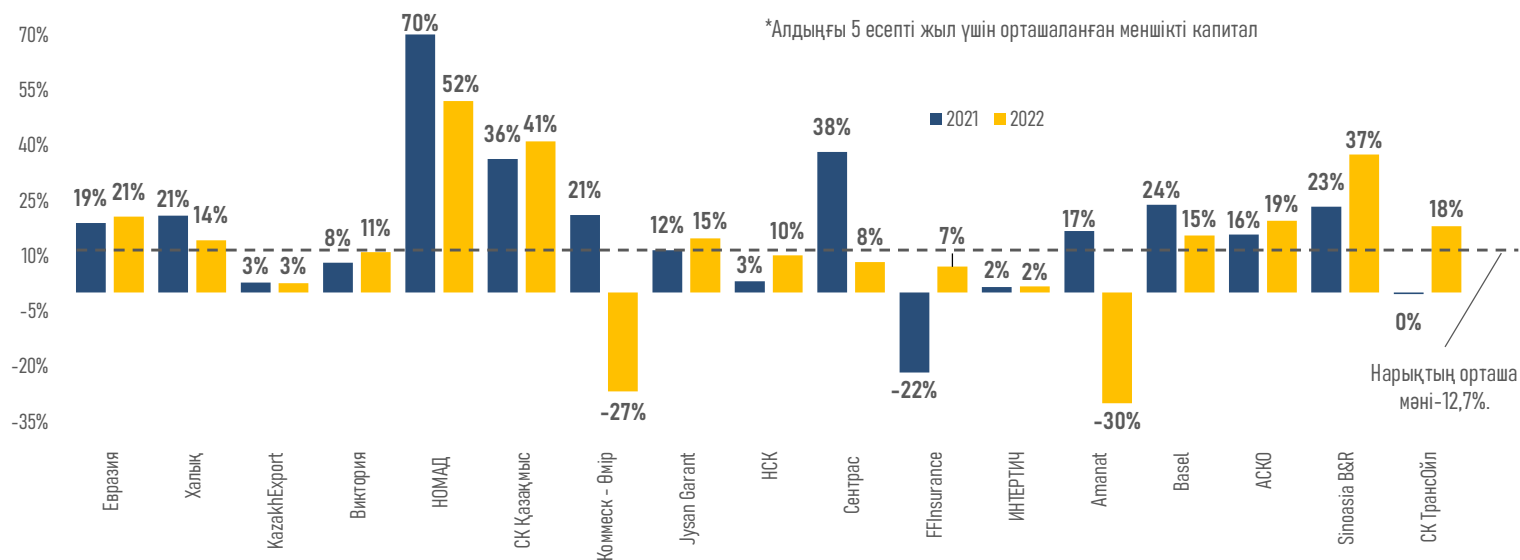
2022 жылғы кірістер мен шығыстардың құрылымы, %

Таза пайда, млрд теңге

Капиталдың орташа өлшенген рентабельділігі* (RoAE)

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

2022 жылы жалпы сақтандыру сегменті көрсеткіштерінің өсуі бөлшек сауда айналымының тұрақты серпінімен және тұтынушылық импорттың өсуімен қатар жүретін қалыпты экономикалық өсу (3,1%) және жоғары инфляция (20,3%) аясында орын алды.

2022 жылдың қорытындысы бойынша сақтандыру сыйлықақыларының 60% - дан астамы автокөлікті сақтандыруды ескере отырып, автокөлік иелерінің мүлкі сақтандыру және АҚЖ бойынша сыйлықақыларына іс жүзінде тең дәрежеде тиесілі болды. Автокөлікпен байланысты сақтандырудың өсуі жеңілдетілген автонесиелеу бойынша мемлекеттік бағдарламаны іске асыруға байланысты болуы мүмкін (01.12.22 ж. - 14 мың қарыз және 12,5 мыңнан астам автомобиль берілді).

Сонымен қатар, сектордың сақтандыру төлемдері көлемінің өсуі жылжымайтын мүлік (+11%) және автомобильдер (+12%) бағасының өсуі аясында орташа төлем сомасының ұлғаюымен байланысты болды: 2021 жылғы 127 мың теңгемен салыстырғанда 233 мың).

Осылайша, өсіп келе жатқан инфляция өрімдердің шығын коэффициенттерін (шығыстардың сыйлықақыларға қатынасы) басады, бұл болашақта сақтандыру тарифтерінің өсуіне әкелуі мүмкін.

Сонымен қатар, инвестициялық қызметпен де, қайта сақтандырумен де байланысты іске асырылған тәуекелдер жағдайында сақтандыру компанияларына қолдау көрсету сектордың қаржылық тұрақтылығын сақтау мақсатында пруденциалдық нормативтерді есептеу тәртібін өзгертті.

2023-2024 жылдары қазақстандықтардың КОС өнімдеріне қызығушылығын арттыруға, сондай-ақ сақтандыру компаниялары қызметінің ашықтығын жақсартуға бағытталған саланы одан әрі дамыту күтілуде. Мәселен, 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап сақтандыру шарттарының есебін өзгертетін 17 ХҚЕС нормалары күшіне енді; 2024 жылға дейін сақтандырудың барлық міндетті түрлері бойынша сақтандыру жағдайларын онлайн-реттеуді енгізу, сондай-ақ төлем кепілдіктері мен дауларды реттеу бойынша икемді тарифтеуге және инфрақұрылымға көшу және т. б. күтілуде.